JÓB

Původ materiálu
Greplová Světlana
Pořadí v lekci
37

VSTUPNÍ VERŠ

Žalm 139,5-6+14 Sevřel jsi mě zezadu i zpředu, svou dlaň jsi položil na mě. Nad mé chápání jsou tyto divy, jsou nedostupné, nestačím na to. Tobě vzdávám chválu za činy, jež budí bázeň.

LITURGICKÉ ČTENÍ

Job 1,6-12

KATECHETICKÉ POZNÁMKY

1. KLÍČOVÉ POJMY, DOBOVÉ A TEXTOVÉ SOUVISLOSTI:

- **rozhovor satana s Hospodinem** (1. a 2. kap.) představuje jakousi "nebeskou scénu" postavenou nad scénou "pozemskou". Dramatické rysy nese celá kniha Jób. Na úvod je dáno čtenáři či posluchači shlédnout i to, co se děje "v prvním patře". Ve světle těchto sdělení může pak posuzovat výpovědi, rady a náboženské úsudky, zaznívající z úst Jóba, jeho ženy a především jeho přátel.

Čtenář si díky tomu může uvědomit, že utrpení, které na Jóba přichází, v žádném případě není Božím trestem, ani svévolným trápením. Jóbova věrnost Hospodinovým nařízením se projevuje i uprostřed utrpení - odchází do ústraní a sype se popelem, kaje se. Ale on nechápe své utrpení jako trest Boží - to vysvítá z jeho trvání na vlastní bezúhonnosti. Tímto způsobem je naznačeno, že neplatí zákonické dogma "zbožným se daří dobře a bezbožným zle".

Můžete dětem připomenout, že podobně reagoval Mordokaj z příběhu o Ester: když je spolu se svým lidem zasažen nezaslouženým zlem, hrozbou genocidy, vyjadřuje svou bolest - a

adresuje ji Bohu. (Est 4,1) Jób bere utrpení jako tíživou a nepochopitelnou součást lidského života: "To máme od Boha přijímat jenom dobro, kdežto věci zlé přijímat nebudeme?" (2,10)

- **měj si ho v moci, avšak ušetři jeho život** - Bůh nedopouští zlo jako svévolnou zkoušku a nečeká s napětím, jak obstojíme. Bůh není zvědavý. Tento rozkaz naznačuje, že zlo nemá větší moc než Bůh. Zlo projevující se jako násilí, zchudnutí, přírodní katastrofa, ztráta dětí, nemoc a nespolehlivost nejbližších (vlastní žena a tři přátelé) nemůže rozvrátit vše, co se mu zachce. Zlo nedokáže překročit hranice stanovené Hospodinem. Podobné stanovení hranice Hospodinem vidíme v Kristově utrpení, ukřižování a vzkříšení. Kristus sice nebyl uchráněn před smrtí, ale Hospodinovo dílo záchrany nebylo rozrušeno, ani dočasně ztlumeno k nečinnosti - Vzkříšený promlouvá ke svým učedníkům a posílá je do celého světa.

- **jóbovská důvěra Hospodinu** ukazuje směrem k jákobovskému zápasu u potoka Jabok (Gn 32, 23nn) - tento zápas je viditelný zejména v kap. 19 (19,5). Jóbův zápas není lehký. O blízkost Boží se může připravit jen Jób sám (3,1) - svým zoufalstvím a zklamáním. Jóbův zápas je opravdový, ne nezávazná úvaha o úloze utrpení v našem životě.

- **výběr probíraných kapitol** odsunuje do pozadí motiv obtížnosti zápasu. Nabízí Jóbovu pokoru a pak již jen šťastný konec (Jb 42). Jóbův zápas s řešením zbožných přátel není připomenut. Zejména starším dětem bychom měli motiv vzdoru a zápasu připomenout. Jób i problém utrpení potom bude méně čítankově uhlazený.

Do vypráv?ní jsou proto zapracovány i nejd?ležit?jší motivy z ?e?í v Jb 3-41, které tvo?í podstatnou ?ást této biblické knihy.

- **krize důvěry** - Jóbova manželka prožila všechny tragedie společně s Jóbem a dochází jí trpělivost. Také ona (podobně tři přátelé) podléhá přesvědčení, že hříšníci jsou trestáni chudobou, nemocí, životními tragediemi. Jóbův zhoršující stav ji v tomto dogmatickém pohledu jen utvrzuje. Přestává Jóbovi věřit. V její otázce slyšíme výsměch i moralistickou nadřazenost: "Ještě se držíš své bezúhonnosti?" (2,9) Za otázkou slyšíme i výčitku: " Jóbe, ty mi něco tajíš!" Takové obvinění slyšíme často z filmů, v nichž životní partneři ve snaze vyzrát na toho druhého hrají "manželské judo". Jóbova žena podezřívá svého partnera ze zrady. Její následující slova stupňují její podezření: "Zlořeč Bohu a zemři." Její výzva znamená: "Stejně pohrdáš Bohem, stejně něco tajíš. Dokonej veřejně slovy to, co činíš svými utajovanými činy, a zemři, zasloužíš si to."

- **Jób přímluvce** - (42,8-9) - ten, který musel snášet zbožné vysvětlování, se nakonec za své "trapiče" přimlouvá. Tento motiv zástupnosti dodatečně podtrhuje, že nejtěžším týráním a utrpením pro Jóba bylo vysvětlování a dorážení jeho přátel.

- **kniha Jób není jen o utrpení**, ale také (a možná hlavně) o Božím majestátu, Boží svrchovanosti, jde tu o Boží čest. Jób se přes poznání Boží velikosti dostává od dovolávání se svých práv (k čemuž ho přiměli přátelé tvrzením, že spravedlivé Bůh vždycky odměňuje) k obdivu a pokorné vděčnosti. Kniha Jób ukazuje, že „výhrady a připomínky, utíkání do vzpomínky ... vzdychání nad situací zlou, jsou slepou cestou. Kdo chce dál, ten musí cestou chval...“ Je o tom, že „...za vše, co nám dává, za vše, co nám bere, patří Pánu sláva.“

2. ÚSKALÍ PŘÍBĚHU:

- zřejmě se nám nepodaří předestřít dětem hloubku jóbovského zápasu. Děti, které nejsou těžce zdravotně postižené, sice také prožívají své problémy jako tragické, ale velice často se přes utrpení své i cizí přenesou povzdechem: "To byl dnes smolnej den."

- děti také strádají, ale dovedou se upnout rychleji a v plné síle k něčemu nadějnému. Nejčastěji své strádání transponují nebo vytěsní do nervózního jednání, zatrpklosti, agresivity a nedovedou ještě tak jako Jób existenciálně promýšlet a přijmout utrpení. Spíše než na hloubku Jóbova utrpení upozorněte děti, že odmítá obvyklé zatrpklé mudrování nad otázkou, zda je utrpení zasloužené nebo nezasloužené. Proto své ženě odpovídá: "To máme od Boha přijímat jenom dobro, kdežto věci zlé přijímat nebudeme?" I toto bude pro děti velmi obtížně pochopitelné - to dosvědčují např. neustálé hádky mezi sourozenci - co je spravedlivé a co není (já jsem dostal jen to a on dostal to a ještě to).

- deprivované dítě si neklade "jóbovské" otázky, ostatní děti také většinou ne. Upozorněte dospívající děti na to, že právě uvědoměním si "jóbovských otázek" začíná mladý člověk překračovat práh dětství. (Jde o začátek, protože existují ještě další okruhy otázek.)

- připomeňte dětem, že zlořečení není pouhé nadávání. Jób by se zlořečením zřekl společenství s Bohem a též s lidmi. Zlořečení uzavírá do osamocenosti. Je odmítnutím Boží smlouvy, její "životodárné" a směrodatné moci. Jób odmítá přerušit rozhovor s Hospodinem a svou ženu označuje za bláhovou (2,10), tj. za pochybující o Boží přítomnosti. Odmítá vidět své utrpení jako zasloužený trest. Proto je odhodlán přijímat od Hospodina i utrpení, nikoli však jako trest. (2,10) Zde se otevírá prostor pro jiné pochopení utrpení, než jakého jsou ve

svém předsudečném myšlení schopni tři Jóbovi přátelé a též jeho vlastní žena.

- nemělo by nám uniknout, že smrt není viděna jako to nejhorší v životě člověka: "Byť mne i zabil, což bych v něho nedoufal?" (Jób 13, 15) Podobně "biblicky" myslí Jan Hus. Pro něj také nebyla nejtíživějším problémem smrt, nýbrž zrada Kristovy pravdy. Zrada, která by mohla rozvrátit hodnoty a životní směřování mnohých. Jób není uhranut smrtí, není pro něj rozhodující a fascinující skutečností. (13,15) Až pro některé moderní myslitele a režiséry se stala myšlenka na smrt zásadním otřesem, který uvádí do nebývalého myšlenkového pohybu.

- mlčení přátel (sedm dní) bychom neměli interpretovat bez přihlédnutí k jejich dalšímu působení: obviňování a předsudečnému moralizování. Přátelé se projevují spíše jako "špatní faráři", kteří neumějí trpícímu naslouchat, místo toho obhajují a vysvětlují Boha a vynášejí soudy a obvinění. Problematičnost "přátelské pomoci" oněch tří zbožných "znalců" podtrhne vystoupení mladého Elíhúa (kap. 32-37) a řeč Hospodinova (38-39).

- úvod knihy Jób není popisem či reportáží, jak to vypadá před Božím trůnem. Jde o děj, který má vztah k tomu, co se potom děje na zemi. Nezapírejme, že jde o literární konstrukci. Tak jako Ježíš používá podobenství, aby odhalil něco důležitého z povahy Božího království, užil autor knihy Jób obrazu nebeského dvora, aby v souvislosti s pozemskými rozhovory a hledáním odhalil, jak scestné může být lidské vysvětlování a zdůvodňování utrpení.

Jak ovšem při vyprávění mladším dětem zpracovat skutečnost, že Jób o tomto rozhovoru neví. Ví o něm vypravěč a čtenář. Je zde tedy z důvodů pedagogických (pro dospělého čtenáře). Zda je tento úvod též pedagogicky vhodný pro děti? Zda máme pro děti příběh "odlehčit" tím, že pojmeme utrpení jen jako zkoušku, k níž Bůh trpně přihlíží? Nezlehčíme tím pro děti celou problematiku utrpení? Dovede dítě pochopit, že některé utrpení zpětně můžeme přijmout jako zkoušku a jiné nikoli? Utrpení, které na Jóba přichází, ponechte v jeho tíživosti a nesrozumitelnosti. Tím se dětem přiblížíme víc než nějakým dogmatickým "úletem". Bylo by neštěstím, kdyby vznikl v dětech dojem, že si Bůh přeje lidské neštěstí anebo že nezúčastněně přihlíží, zda člověk zkoušku vydrží. Lépe je připustit, že něčemu nerozumíme a je to tíživé, než vytvářet rádoby "láskyplná a zbožná" dogmata.

- příběh pracuje s několika perspektivami zároveň - s pohledem "z nebe", Jóbovýma očima, očima ženy či přátel - a také přiznaně počítá s perspektivou "čtenáře". Zejména pro mladší děti je třeba udržet jednu vypravěčskou perspektivu.

3. Metodické pokyny k obrázku:

Úkol z obrázku můžete použít jako motivační uvedení. Pak děti spojují linkou, s čím by podle nich měli přátelé přistupovat k tomu, kdo trpí nebo koho potkalo neštěstí. Vaše vyprávění jim potom ukazuje biblické řešení tohoto úkolu a vy s nimi můžete mluvit o tom, zda se s ním jejich návrh shoduje nebo ne. Pokud zařadíte zpracování obrázku po vyprávění, zjistíte, zda jste vykládali tak srozumitelně, aby to děti pochopily, a máte možnost to případně ještě uvést na pravou míru.

4. POMŮCKY

Obrázek postiženého člověka, oblasti postižené povodní;

telefonní seznam; seznam čísel tísňového volání.

obrázek divadelní scény (na ní můžete předvést "literární schéma" knihy: nebeský dvůr i Jób jsou "na jevišti", my jako posluchači sledujeme dění z "hlediště")

Modré z nebe - časopis Diakonie ČCE; výroční zprávy střediska Diakonie Rolnička Soběslav, Betlém Klobouky aj.

5. MOTIVAČNÍ UVEDENÍ DO PŘÍBĚHU:

pro mladší školní věk

Ukažte dětem obrázek těžce postiženého dítěte, jak si hraje nebo zpívá (najdete je např. v reportážích ze středisek Diakonie, výroční zprávy Rolničky Soběslav, Betléma Klobouky aj., popř. obrázky z olympiády tělesně postižených). Pomocí tohoto materiálu můžete ukázat, že postižení a s ním spojené trápení nemusí vést k zahořklosti.

Při vyprávění o Jóbovi pak vyprávějte o jeho ztrátách a zdůrazněte, že ani Jób nezahořkl, i když přišel o všechno. K zahořklosti a pocitu "prokletosti", odsouzeníhodnosti ho naopak vedla jeho žena a přátelé, ale on jim úspěšně vzdoroval.

pro střední a starší školní věk

Navštívili jste někoho těžce nemocného? O čem jste se s ním bavili? Byli jste zvědaví, jak se to stalo? Vyptávali jste se, nebo jste čekali, o čem bude vyprávět on sám?

Stalo se vám někdy, že jste se ocitli ve velkém trápení? Pomohlo vám, když se o tom s vámi někdo bavil? Naslouchal vám, nebo se vám snažil hlavně poradit?

6. OSNOVY VYPRÁVĚNÍ:

a) poznámky a osnova pro mladší školní věk:

Kniha Jób výrazně přispívá k překonání takového přístupu, který utrpení pojímá a vysvětluje jako trest, odplatu a pod. Následující návrh zpracování vyprávění pro mladší školní věk už z tohoto účinku vychází. Pročtěte si pozorně poslední úskalí a motivaci pro mladší školní věk. Jsme přesvědčeni, že si tento katechetický posun můžeme dovolit a jsme přitom právi zvěstnému zaměření knihy.

I. Motivace

II. Jób ztrácí svých sedm synů, tři dcery a velký majetek

III. Na Jóba přijde zlá nemoc; manželka ho podezírá, že si to vše "zaslouží"

IV. Tři přátelé Jóbovi vysvětlují, že teď už se nesmí nikdy z ničeho radovat

V. Jób se odmítá považovat za odsouzeného, k životu bez radosti a v izolaci

VI. Hospodinova odpověď přátelům i Jóbovi

b) poznámka a osnova pro střednía staršíškolní věk:

Rozhovor vyvolaný navrženou motivací se pokouší zmapovat téma z obou stran - z pozice "navštíveného utrpením" i z pozice přátel. Pakliže se rozhovor a sdílení zkušeností povede a vyplynou z nich jasné pozice (někdo tvrdí, je potřeba pomoci radou a vysvětlením, někdo naopak, je třeba umět naslouchat), nahradí pro naše účely do značné míry scénu u nebeského dvora a my se můžeme pustit rovnou do vyprávění o Jóbovi a přátelích. V takovém případě postupujte podle osnovy:

Motivace

I. Jóbovi přátelé uslyšeli o neštěstí, které ho postihlo, a přicházejí k němu

II. Přátelé mu vysvětlují, že si své utrpení rozhodně něčím zaslouží

III. Jób se brání

IV. Přátelé jsou vůči jeho situaci "hluší"

V. Bůh napomíná přátele a Jóbovi vynahrazuje, oč přišel

Nebo vyprávějte podle následující osnovy a rozhovor veďte nad pracovním listem.

I. Jób je považován za zbožného, na kterém je vidět Boží přízeň

II. Hospodin vyhovuje satanově žádosti, ale satan se nestává všemocným

III. Služebníci přinášejí tragické zprávy, Jób přesto nezatrpkl

IV. Další satanova žádost, další kolo utrpení - Jób přesto Boha neproklíná

V. Přátelé chtějí Jóba utěšit a proprat jeho svědomí

VI. Jóbův zápas - Jób nakonec uznává svou nehotovost k porozumění

Božím záměrům s lidmi

VII. Bůh napomíná přátele

VIII. Jób opět obdařen a umírá "stár a sytý dnů"

VYPRÁVĚNÍ

I. MOTIVACE

Na začátku se ptejte dětí, co všecko dostáváme od Pána Boha. Zapisujte to na tabuli nebo velký papír.

Už se tě někdy někdo zeptal: „A co máš z toho, že věříš?“ Měli bychom co vypočítávat. Ale pozor! Není to přímo ďábelská otázka? Změnila by se tvoje nebo moje víra, kdyby nám Bůh všecky tyto věci (viz chvilka vděčnosti) nedával? Satan, Boží nepřítel, nás rád osočuje, že věříme jenom proto, že z toho něco máme. V Bibli je o tom jedna krásná dlouhá báseň. Vypráví o muži jménem Jób.

II. JÓB JE VYDÁN ZKOUŠCE

Jób byl vznešený, bohatý, bohabojný muž. Měl velká stáda, množství služebnictva, velkou rodinu a také velkou zodpovědnost. Za svých sedm synů a tři dcery se každý den modlil a přinášel Bohu oběti, přestože byli dávno dospělí a bydleli ve svých domech. A právě tohoto muže satan nařkl: „Bodejť by nevěřil, vždyť z toho „něco“ má!“ Pán Bůh však důvěřoval Jóbovi, že ho nezištně miluje z celého srdce. „To se přece dá snadno vyzkoušet,“ pokračoval úlisně satan. „Zkus mu vzít, co má, a uvidíš, že ti bude zlořečit!“ Tak Jób přišel v jeden den o všecka stáda, o své služebnictvo i o své děti (škrtejte nebo mažte věci z chvilky vděčnosti až na tabuli – papíře zůstane jen život a zdraví). Ze všech stran se na něho valily zlé zprávy. Jób na znamení smutku roztrhl své šaty a sklonil se se slovy: „Hospodin dal, Hospodin vzal. Jméno Hospodinovo buď požehnáno.“

Jenže satan nepřestává útočit: „To se přece nijak nedotklo jeho vlastní kůže; kdybych tak směl sáhnout také na Jóbovo zdraví!“ A Bůh mu to dovolil (škrtněte nebo smažte i zdraví; zůstává jen život). Na Jóbově kůži se objevila spousta ošklivých, bolavých vředů. V ústraní se Jób posadil do popela, bolavé vředy měl brzy celé rozškrábané. A tak přišel Jób nejen o majetek, o svá stáda a své děti, ale i o svou pověst a postavení, o své zdraví i o společenství s druhými lidmi (pod život napište utrpení). A také o důvěru své ženy. Doposud prožívali všecky rány spolu. Teď ho i jeho vlastní žena obvinila: „Ještě chceš tvrdit, že jsi nic neprovedl? Něco skrýváš! Přiznej se a zemři!“ Jób jí odpoví: „To máme od Boha přijímat jenom dobro, kdežto zlé věci přijímat nebudeme?“ Jób zůstal Bohu věrný (připište věrnost). Ale co když jeho nemoc bude trvat dny, týdny, měsíce?

III. JÓB ČEKÁ POTĚŠENÍ – DOČKÁ SE POKUŠENÍ

O Jóbově utrpení se dověděli jeho přátelé Elífaz, Bildad a Sófar. Přicházejí za ním. Přicházejí, aby ho potěšili. Jak je ten Jób zbědovaný! Ani ho nemohou poznat! Propukli v hlasitý pláč. A pak sedí, mlčí... Celý den, celý týden. Pak Jób už to mlčení nevydrží. „Kéž bych byl raději mrtvý, kéž bych se raději vůbec nenarodil! Proč mě Bůh tak trápí?“ „Jóbe, vždycky jsi byl tak moudrý a rozvážný, ostatní jsi povzbuzoval,“ zkouší to Elífaz. „A teď, když došlo na tebe, ztrácíš hlavu. Copak někdy zahynul nevinný člověk? Trápení přece patří k životu. Podvol se mu a uvidíš, že se ti bude zase dobře dařit.“ Tohle má Jóba potěšit? Tenhle výhled? Není to spíš pokoušení? Copak to neřekl i satan, že Jób věří, aby se mu dobře dařilo?

„Ale kde mám brát sílu to vydržet?“ běduje Jób. „Bože, vidíš, jak tu ležím v prachu, jak mi kůže puká a mokvá. Proč? Já jsem přece nic neprovedl!“ (Připište zoufalství.) To nemůže slyšet Bildad: „Jóbe, přece nechceš tvrdit, že je Pán Bůh nespravedlivý! Vždycky to bylo tak, že dobře se daří tomu, kdo si to zasloužil. A když někdo trpí, určitě něco provedl. A tvoje děti si to taky určitě zasloužily! Hledej Boha a zase se ti bude dařit dobře.“ Jenže copak je Boží spravedlnost za zásluhy? To Jób ví, a proto namítá: „A kdo je tak spravedlivý, aby mu Bůh musel dávat dobré věci? Podívej se, jak je Bůh veliký a moudrý, podívej se na jeho stvoření. Jeho můžu jenom prosit o milost. Věřím, že Bůh je nejenom spravedlivý, ale i laskavý a odpouštějící.“ „Bože já věřím, že ty jsi milosrdný. K čemu ti tedy je, že mě tak týráš? Vždyť jsi mě sám stvořil, proč mě teď chceš zahubit?“ modlí se Jób. Jsou to žaloby a nářek, ale nepřestává se modlit. A to je důležité. Aby se člověk nepřestal modlit, ať se stane co se stane.

IV. JÓB OBVIŇUJE BOHA Z NESPRAVEDLNOSTI

„Co to tu vykládáš?“ rozohňuje se Sófar. „I kdyby tě Bůh trestal dvakrát víc, zasloužíš si to. Naprav svoje srdce a Bůh změní tvůj úděl.“ Jednoduchý recept. Jenže je v něm víc pýchy než soucitné lásky. Copak si člověk může na Bohu požehnání vynutit, třeba i pokáním? „Sežrali jste všecku moudrost světa? Posmíváte se mi?“ dává Jób průchod svému zoufalství. „Vám Bůh odpovídá! Vy jste v pohodě! Ale je to výsledek vašeho spravedlivého jednání, nebo dar Božího milosrdenství? A vůbec, potřebuje snad Bůh advokáty, jako jste vy? Zmlkněte, já se chci hájit před ním. I kdyby to měl být můj konec. Ale já věřím, že on se mě zastane, že mě zachrání. „Bože, prosím, mluv se mnou! Řekni, čím jsem se provinil? Proč se přede mnou schováváš?“

Přátelé dál přesvědčují Jóba, že utrpení je vždycky trestem za provinění. A odvolat se k Bohu? Čiré bláznovství! Copak Jób neví, jak dopadnou ti, kdo jsou vzpurní proti Bohu? „To jsem slyšel už mockrát, to mi nepomůže," přeruší je Jób. „Kdybyste vy byli na mém místě, mluvil bych s vámi jinak. Dodával bych vám odvahu, projevoval soustrast. Přátelé se mi posmívají, Bože, zastaň se mě!" Ale to Bůh už přece dávno udělal! Bůh se za Jóbovu věrnost zaručil. Jenže Jób o tom přece nic neví! Netuší, že teď jde ne o jeho, ale o Boží čest. Zůstane Jób Bohu věrný, nebo vyhraje satan?

Mluvení přátel Jóba jen mučí. „Jak dlouho mě ještě budete trápit svým mluvením?" brání se Jób. „Podívejte se, jak trpím. Jsem kost a kůže. Všichni si mě hnusí, ani můj otrok už mě neposlouchá... Aspoň vy se smilujte, vždyť jste moji přátelé. Ale já se s Bohem setkám. Já vím, že poslední slovo nad mým životem bude mít on. On je můj vykupitel, on se mě zastane! On mi nakonec zjedná právo!" Právo? Jaké právo? Snad právo na požehnání za vzorný život? Tím ale Jób říká, že teď Bůh spravedlivý není! (Připište obviňování Boha.)

Přátelé nedbají na Jóbovu bolest a dál si vedou svou. A Jób pokračuje: „Bůh mi křivdí, ale i když mě bolest rozdírá, já se ho nevzdám! Nikdy mu nepřestanu být věrný! Ta vaše moudrost je mi k ničemu. Nedá mi odpověď na moje otázky. Proč tak trpím, to ví jen Bůh. Kdysi mi žehnal tak, že jsem mohl i pomáhat mnoha lidem. Teď po mně ani pes neštěkne... Moji přátelé říkají, že je to trest. Ale za co? Opakuji si tvá nařízení, Bože, a žádné z nich jsem neporušil. Čekám na tvoji odpověď!"

V. JÓB POZNÁVÁ BOŽÍ MAJESTÁT

Do ticha, které nastalo, vpadne hněvivě mladík Elíhú: „Už nemohu mlčet. Posloucháte vy vůbec, co Jób říká? A ty, Jóbe, tvrdíš, že tě Pán Bůh trestá nespravedlivě? No to je teda nerozum! Když se člověku dobře daří, snadno propadne pýše. Proto na nás Pán Bůh sesílá všelijaké utrpení, aby nás zase vrátil k pokoře. Chce nás zachránit před námi samými. Jen nerozumní se v utrpení zatvrdí a zůstávají v hněvu, bouří se proti Bohu. Měl by sis radši připomínat Boží divy, chválit je a opěvovat. To je ta nejlepší cesta: zpívat k Boží chvále!" (Připište Boží velikost) Nejlepší cesta i pro mne a pro tebe. Až ti bude těžko, vzpomeň si: „Kdo chce dál, ten musí cestou chval..."

Ale to už Jóbovi ze smrště odpovídá Bůh sám. Teď snad Jóbovi odpoví na jeho palčivé otázky. Jenže Bůh mluví úplně jinak: „Kdo si to tu pouští pusu na špacír? Kdo se mě odvažuje poučovat a obviňovat? Kde jsi byl, když jsem vyměřoval zemi a moře? Jsi to snad ty, kdo řídí

pohyb hvězd, kdo dává životodárný déšť a úrodu? Ty snad krmíš lvy a krkavce, pomáháš na svět přivádět mláďata kozorožcům a laním? Můžeš snad zkrotit divokého osla či jednorožce? Musí všecko sloužit k užitku člověku? Učil jsi běhat pštrosa a koně, létat sokola a orla?“ Jób zmlkl: „Jsem tak maličký…“ „Zkus vládnout světu,“ nabízí mu Bůh. „Zkus nastolit spravedlnost, udržet na uzdě zmatek, rozvrat a spoušť. Oblud, které jsem stvořil, se člověk děsí. Kdo se chce přít se mnou?“

VI. JóB POKORNĚ PŘIZNÁVÁ BOHU PRÁVO

Jób pokorně uznává: „Ty, Bože, můžeš všecko. Nerozuměl jsem tomu… Člověk nemá na to, aby tomu rozuměl. Znal jsem tě jen z doslechu, ale teď tě znám doopravdy. Lituji toho, jak jsem o tobě mluvil.“ Jób už se neptá na své trápení. Má úplně jiné otázky. Ptá se po Bohu a je plný vděčnosti (připište pokoření).

VII. JÓB ZPROSTŘEDKUJE BOŽÍ MILOSRDENSTVÍ A JE ZAHRNUT MILOSRDENSTVÍM

Boží hněv se teď obrací proti Jóbovým přátelům. Nevzdali chválu Bohu a trápili Jóba zákonickými poučkami. Ale Jób se teď za ně přimlouvá. A Pán Bůh se nad nimi smiluje. Svým milosrdenstvím a požehnáním zahrne i Jóba (připište požehnání). Bude mít novou rodinu a majetku dvakrát víc, než měl na začátku. Není to odměna za Jóbovu věrnost ani splacení Jóbových nároků za utrpěné škody, je to dar veliké Boží milosti. Jób už to nikdy nezapomene. Vždycky už uvidí nejdřív Boží vznešenost. Nezapomene, že: „Kdo chce dál, ten musí cestou chval…“ A ty?

Modlitba

Hospodine, Pane náš, my tak často zapomínáme, jak veliké je tvoje jméno po vší zemi. Vidíme jenom svoje trápení a svoje bolístky. Prosíme, dej se nám poznat jako Jóbovi. Nauč nás spoléhat na tebe. A nauč nás potěšovat a povzbuzovat druhé, kteří mají nějaké trápení. Nauč nás být milosrdnými a trpělivými. Nauč nás přinášet jim potěšení a ne pokušení. Amen

7. PODNĚTY PRO ROZHOVOR:

- co jsou to "Jóbovy zvěsti"?

- znáte nějaké těžce postižené a přesto radostné dítě nebo dospělého člověka?

- je zdraví tou nejdůležitější hodnotou na světě? Co přejete svým rodičům k narozeninám - hlavně zdraví?

- nemoc chápeme jako špatný zdravotní stav zaviněný virovým nakažením, hospodářský krach jako důsledek špatného podnikání, povodeň jako následek našeho špatného přístupu k přírodě a regulaci řek. Nebo jste se setkali s jiným názorem, že např. povodeň postihla mnohé lidi oprávněně? Co lze o tom říci na základě Jóbova příběhu?

- jsou-li lidé postiženi nějakou dlouhotrvající nemocí, neptají se, zda jejich nemoc není nějakým nepochopitelným trestem pro ně nebo pro celou rodinu?

- myslíte si, že dospělí lidé mohou mít tak závažné problémy, že kvůli nim musí jít do psychologické poradny?

- jak se chová zatrpklý člověk? Dovedeme si to představit, nebo jste to už také zažili?

- je bezohledné vyptávat se těžce postiženého, jak se mu to stalo? Napadlo vás někdy, že se nemusíme a nemáme vyptávat na všechno, co vidíme? Jak se projevuje trpělivost?

- znáte telefonní číslo tísňového volání - např. pomoc pro děti?

Odkaz na pracovní list
37 Jób - st
Odkaz na píseň
Přijď jiz, přijď, Duchu stvořiteli, Duchu smíření
Poděkujme svému Pánu (BTS28)
V těžký čas zármutku svého vzýval jsem Boha
Nezná tu nikdo soužení mé, to zná snad jenom Ježíš
Kde, Pane, jsi (SV143)
Za ty, kdo hladem trpí a bídou, prosíme
Temnou divnou mlhou bloudím sem a tam
Bůh je záštita má (SV23)

Cílová skupina

Starší školní

Mladší školní

Katechetické cykly

Pozvání na cestu Starý zákon 2

Biblický odkaz (kat)

Jób 1,1–22

Jób 2,1–13

Jób 42,1–16